

Наукова бібліотека
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

БІБЛІОГРАФІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ СПИСКІВ ДЖЕРЕЛ ТА ПОСИЛАНЬ В НАУКОВИХ РОБОТАХ ВІДПОВІДНО ДО ДЕРЖАВНИХ СТАНДАРТІВ

Методичні рекомендації

У будь-якій науковій роботі обов'язково мають бути посилання на джерела та список використаних джерел після висновків тексту.

Складання списку використаних документів та правила їх бібліографічного опису відповідно до державних стандартів України є одним із важливих етапів науково-дослідної, навчальної та самостійної роботи взагалі.

Правильне використання цитат та оформлення посилань у наукових роботах є важливою складовою дотримання принципів академічної доброчесності та сприяє якісному інтегруванню українських дослідників у світову систему наукової комунікації.

В Україні діють два затверджені Національні стандарти, що відповідають за оформлення бібліографічної інформації в науковій роботі.

ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.

ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання.

Наукова бібліотека
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Норми бібліографічного опису представляють собою, так би мовити, красу наукового етикету. Їх дотримання вказує на звичку до науки, а їх порушення виявляє вискочку і неука і часто кидає ганебну тінь на роботу, здавалося б, пристойну на перший погляд...

Умберто Еко

ОСНОВНІ СТАНДАРТИ ДЛЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВИХ РОБІТ

ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання.

ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання

ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила.

ДСТУ 7157:2010 Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості.

ДСТУ 2732:2004 Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять.

ДСТУ ГОСТ 7.80:2007 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання.

ДСТУ 6095:2009. Правила скорочення заголовків і слів у заголовках публікацій.

ДСТУ 7093:2009. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами.

Дотримання вимог чинних стандартів є обов'язковим.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ. Загальні вимоги

- Для уніфікації складання бібліографічного опису на міжнародному рівні, забезпечення можливості обміну результатами каталогізації розроблено національний стандарт ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання», який набув чинності 1 липня 2007 року. Він є базовим для системи стандартів, правил, методичних посібників зі складання бібліографічного опису.
- Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.
- У наукових виданнях найбільше поширення отримали такі варіанти побудови списків:
 - абетковий,
 - за порядком першого згадування праць,
 - предметно-тематичний (систематичний),
 - хронологічний.Можливе також розміщенням логічне, топографічне або за видами документів.
- Джерела іноземною мовою розміщуються після всіх джерел кирилицею, виключенням є коли список формується у порядку появи посилання в тексті.

ВИЗНАЧЕННЯ НЕОБХІДНОГО НАБОРУ ЕЛЕМЕНТІВ ОПИСУ

Заголовок бібліографічного запису. Основна назва = Паралельна назва : Підназва / Відомості про відповідальність. — Відомості про видання. — Специфічні відомості. — Місце видання : Видавництво, Дата видання. — Кількість сторінок : Ілюстрації ; Розмір + Супровідний матеріал. — (Основна назва серії, ISSN ; Номер випуску серії). — Примітки. — ISBN : Ціна, Наклад.

Зона назви і
відомостей про
відповідальність

В. Г. Грибан, О. В. Негодченко

Заголовок

ОХОРОНА ПРАЦІ

Зона видання

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

2-ге видання

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України
для студентів вищих навчальних закладів*

Зона вихідних
даних

Київ
«Центр учбової літератури»
2011

ЗОНИ Й ЕЛЕМЕНТИ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ

- **Заголовок бібліографічного запису** (для впорядкування і пошуку бібліографічних записів)
- ✓ **Ім'я особи**
- ✓ Найменування організації
- ✓ Уніфікована назва і т. д.
- **Зона назви і відомості про відповідальність:**
 - ✓ **основна назва**
 - ✓ паралельна назва
 - ✓ підназва
 - ✓ **відомості про відповідальність**
- **Зона видання;**
- **Зона специфічних відомостей;**
- **Зона вихідних даних:**
 - ✓ **місце видання**
 - ✓ **назва видавництва**
 - ✓ **дата видання**
- **Зона фізичного опису:**
 - ✓ кількість матеріальних одиниць
 - ✓ **кількість сторінок**
 - ✓ кількість ілюстрацій
 - ✓ розміри
 - ✓ супровідний матеріал
- **Зона серії**
- **Зона приміток**
- **Зона Міжнародного стандартного номера книги**
 - ✓ **ціна**
 - ✓ **наклад**

ОСНОВНІ ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ДЖЕРЕЛА:

- Опис документу здійснюється за титульною сторінкою. Відсутні відомості позичають з інших місць документу: обкладинки, зворотного боку титульної сторінки, передмови, змісту, вихідних даних тощо; подання інформації не з титульної сторінки береться у квадратні дужки.
- Назви статей, монографій, збірників, конференцій, тез, доповідей, авторефератів дисертацій вказуються повністю.
- Для статей обов'язково дається їх назва, назва видання, рік, номер (випуск, том), початкова та кінцева сторінки.
- Для монографій, довідкових, енциклопедичних видань – назва, місце видання (місто), видавництво, рік видання, (том, частина – якщо є), загальна кількість сторінок.
- У списку джерел з маленької букви пишуть відомості, що відносяться до заголовку (підруч., навч. посібник, матеріали конф., тези, навчально-методичний посібник тощо), відомості про відповідальність (ред., упоряд., редкол. та ін.), наприклад:

Психологія : підруч.

Психология : словарь / отв. ред. Гончарук П. В.

- Має бути проміжок в один друкований знак (пробіл) до і після приписного знака: тире (–), скісна риска (/), дві скісні (//), двокрапка (:). Виняток – крапка (.) та кома (,) – проміжки залишають тільки після них.

ОСНОВНІ ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ДЖЕРЕЛА:

- Після скісної риски (/) пишеться автор (автори) саме у такому вигляді, в якому зазначено на титульному листі або у змісті (якщо це стаття), тобто, це може бути Іванов В.В., В.В. Іванов, Василь Васильович Іванов, Василь Іванов.

Таким чином, запис реквізитів статті одного автора з періодичного друкованого видання матиме наступний вигляд:

**Арсентьєва О.С. Проблеми внутрішньої трудової міграції в Україні /
Арсентьєва О.С. // Актуальні проблеми права: теорія і практика. -
Сєверодонецьк : [СНУ ім. В. Даля], 2017. - № 33. - С. 15-19.**

- Запис двох і більше авторів: спочатку перший автор, після слешу (/) вказуються два/три автора.
- Запис чотирьох і більше авторів: спочатку назва публікації, після слешу (/) вказуються всі чорити автора або три автора та вказується (та ін.).

ОСНОВНІ ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ДЖЕРЕЛА:

- Алгоритм оформлення статті з електронного видання:
Прізвище ініціали автора. Назва статті [Електронний ресурс] / ім'я, по батькові автора або ініціали прізвище автора // Назва журналу. – Рік. – № . – Режим доступу: <http://www...>
електронна адреса, за якою розміщена стаття. Наприклад:

**Арсентьєва О. С. Проблеми внутрішньої трудової міграції в Україні
[Електронний ресурс] / Арсентьєва О. С. // Актуальні проблеми права:
теорія і практика. - Сєверодонецьк : [СНУ ім. В. Даля], 2017. - № 33. –
С. 15-19. – Режим доступу :
[http://dspace.snu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/2075/1/4.-
Арсентьєва-О.-С..pdf](http://dspace.snu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/2075/1/4.-Арсентьєва-О.-С..pdf)**

Примітка. Для того, щоб прізвище та ініціали автора залишалися в одному рядку і не розривалися користуйтеся комбінацією Shift+Ctrl+ пробіл.

Харак-ка джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	Ярошенко Т. О. Електронні журнали в системі інформаційних ресурсів бібліотеки / Т. О. Ярошенко. – Київ : Знання, 2010. – 215 с.
Два автори	Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. – К. : Прецедент, 2006. – 93 с. – (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11).
Чотири автори	Психология менеджмента / [Власов П. К., Липницкий А. В., Лущикина И. М., Макшанов С. И., Маничев С. А., Никифоров] ; под ред. Г. С. Никифорова. — [3-е изд.]. — Харьков : Гуманит. центр, 2007. — 510 с. : ил., табл. — Библиогр.: с. 504—510. — ISBN 966-83243-34-X. Або Психология менеджмента / [Власов П. К. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. — [3-е изд.]. — Харьков : Гуманит. центр, 2007. — 510 с.
П'ять і більше авторів	Антикризове управління підприємством : навч. посібник / [З.Є.Шершньова, В.М. Багацький, Н.Д. Гетманцева та ін.] за заг. ред. З.Є. Шершньової ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. — К. : КНЕУ, 2007. — 680 с. — ISBN : 966-574-931-5. — 114 грн.

Наукова бібліотека
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Під назвою	Замки та фортеці = Castles and Fortresses / упоряд., вступ. ст., комент. Л. В. Прибеги ; перед. слово М. Жулинського ; пер. англ. мовою О. Подшибіткіної ; пер. фр. мовою О. Кобушкіної. – Київ : [б. в.], 2007. – 351 с. : іл. – (Архітектурні перлини України).
Матеріали конференцій, збірники	Технологія-2018 : матеріали XXI міжнар. наук.-техн. конф. (20-21 квіт. 2018 р., м. Сєверодонецьк) : в 2 ч. Ч. 1 / уклад. : В. Ю. Тарасов ; СХУ ім. В. Даля, Білорус. держ. технол. ун-т, ПрАТ "Хімпроект" (м. Сєверодонецьк) [та ін.]. – Сєверодонецьк : Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2018. – 197 с. – 100 грн. <i>(якщо дата і місце проведення конференції на титульному аркуші подано у дужках, то в бібліографічному описі їх слід залишити у дужках)</i> Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій : зб. наук. праць / наук. ред. В. І. Моссаковський. – Дніпропетровськ : Навч. кн., 1999. – 215 с. Теоретичні і прикладні проблеми психології : зб. наук. праць / [ред. кол.: Н. Є. Завацька (гол.) [та ін.]] ; М-во освіти і науки України, СХУ ім. В. Даля. - Вип. 3 (50). - Т.1. – Сєверодонецьк : [Вид-во СХУ ім. В. Даля], 2019. - 236 с.
Словники	Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. – К. : Європ. ун-т, 2007. – 57 с.

Наукова бібліотека
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Бібліографічні показники	Дисертації, захищені викладачами і співробітниками Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля : 2015-2019 : бібліогр. покажчик / уклад. : Н. Т. Мостова, В. В. Савельєва. – Сєвєродонецьк, 2020. – 42 с.
Дисертації	Клюс Ю. І. Формування та розвиток корпоративної системи управління інноваціями [Текст] : дис... д-ра екон. наук : 08.00.04 / Ю. І. Клюс ; СХУ ім. В. Даля. – Сєвєродонецьк, 2017. – 487 с.
Автореферат дисертацій	Нестеров М. В. Інформаційна технологія підвищення продуктивності баз даних бізнес-критичних систем [Текст] : автореф. дис... канд. техн. наук : 05.13.06 / М. В. Нестеров ; М-во освіти і науки України, СХУ ім. В. Даля. – Сєвєродонецьк, 2019. – 23 с.
Складова частина документу	Арсентьева О.С. Проблеми внутрішньої трудової міграції в Україні / Арсентьева О.С. // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - Сєвєродонецьк : [СХУ ім. В. Даля], 2017. - № 33. - С. 15-19. Дружинін А. О. Вплив опромінення γ -квантами на властивості ниткоподібних кристалів Si-Ge / А. О. Дружинін, І. П. Островський, Ю. М. Ховерко // Фізика і технологія тонких плівок та наносистем : матеріали XII Міжнар. конф. (18–23 трав. 2009 р., Івано-Франківськ, Україна) / НАН України, Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, Фіз.-хім. ін-т. – Івано-Франківськ, 2009. – Т. 2. – С. 48–49.

Законодавчі та нормативні документи	Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань).
Патенти	Пат. на корисну модель № 141857 Україна, МПК F15B 7/00. Електрогідравлічний привід технологічного обладнання / О.Г. Степанова, Є.О. Батурін, В.І. Соколов ; Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. – и 2019 11068 ; заявл. 11.11.2019 ; опубл. 27.04.2020, Бюл. № 8. – 4 с. : кресл.
Стандарти	Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання : ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. – Вид. офіц. – Вперше (зі скасуванням ГОСТ 7.1–84, ГОСТ 7.16–79, ГОСТ 7.18–79, ГОСТ 7.34–81, ГОСТ 7.40–82) ; введ. 2007–07–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи). Або ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1–2003, IDT). – Вид. офіц. ; введ. 2007–07–01. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи)

Наукова бібліотека
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Електронні
ресурси

УкрМАРК: Національний формат представлення бібліографічних даних [Електронний ресурс] : (проект) / НБУ ім. В. Вернадського, НПБ України, Наук. б-ка ім. М. Максимовича Київ. нац. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. – Електрон. дан. (13 файлів). – 2002–2003. – Режим доступу:

Віддалені
ресурси

www.nbuv.gov.ua/library/ukrmarc.html. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.

Прокопенко Л. С. Бібліографічна секція Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та закладів як осередок дослідження національної бібліографії (1965–2002 рр.) [Електронний ресурс] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : 07.00.08 / Прокопенко Лілія Сергіївна ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Електрон. дан. (1 файл). – Київ, 2004. – 18 с. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/ard/2004/04plsdnb.zip. – Назва з екрана.

Х Львівський міжнародний бібліотечний форум «Нова бібліотека – відповідальність кожного» : зб. матер. / Укр. бібл. асоц. ; редкол. : В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, В. В. Загуменна, І. О. Шевченко, Я. Є. Сошинська. – Електрон. вид. – Київ : УБА, 2019. – 97 с.

Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? / Екологія життя : веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.eco-live.com.ua>. – Назва з екрана. – (дата звернення : 12.10.2017).

ЦИТУВАННЯ ТА ПОСИЛАННЯ В НАУКОВИХ РОБОТАХ

ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. Стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с.

Цей стандарт є регламентуючим документом для оформлення бібліографічних посилань та бібліографічних списків посилань у наукових роботах. Він установлює види бібліографічних посилань, правила та особливості їхнього складання й розміщення в документах. Стандарт поширюється на бібліографічні посилання в опублікованих і неопублікованих документах незалежно від носія інформації.

Нагадування. «Список використаної літератури» (як частини довідкового апарату) наводять у формі бібліографічного запису (ДСТУ ГОСТ 7.1:2006).

Згідно зі стандартом [ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»](#), бібліографічне посилання — це «сукупність бібліографічних відомостей про цитований, розглядуваний або згадуваний у тексті документа інший документ, що є необхідними й достатніми для його загальної характеристики, ідентифікування та пошуку».

Об'єктом бібліографічного посилання є «всі види опублікованих і неопублікованих документів, їхні окремі складники або групи документів на будь-яких носіях інформації».

У 2018 році набув чинності [наказ МОН від 15.01.2018 № 32 «Про затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України»](#), який не містить вимог до оформлення літературних джерел у періодичних наукових виданнях. Отже, нині не обов'язково оформлювати переліки посилань (пристатейні списки, списки літератури тощо) відповідно до вимог стандарту ДСТУ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

Згідно із [наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 \(zareestrovano v Min'yosti 3 lyutogo 2017 r. № 155/30023\)](#) МОН України спростило вимоги до оформлення списку використаних джерел. Зокрема, на вибір можна використовувати Національний стандарт України [«Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015»](#) або один із стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій, які є загальноживаними в зарубіжній практиці оформлення наукових робіт. Однак кожний з 11-ти згаданих у наказі стилів має певні традиційні сфери застосування.

Для оформлення пристатейних списків тепер можна застосовувати один із найпоширеніших світових стандартів або вітчизняний стандарт ДСТУ 8302:2015. За цим стандартом можна оформлювати кириличні переліки, а також іноземні джерела. Завдяки тому, що цей стандарт є простішим за ДСТУ 7.1:2006, його можуть читати наукометричні бази і референс-менеджери.

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ЦИТУВАННЯ та ПОСИЛАННЯ:

- посилання на джерела в тексті роботи слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад «...у праці [3]...»;
- коли в тексті наукової роботи необхідно зробити посилання на складову частину або на конкретні сторінки відповідного джерела, їх можна наводити у виносках або у квадратних дужках. При цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань;
- посилання на ілюстрації роботи слід вказувати порядковим номером ілюстрації, наприклад «рис. 2.1», а посилання на формули – порядковим номером формули в дужках, наприклад «...у формулі (2.3)»;
- на всі таблиці роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад «...у табл. 2.1»; у повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад, «див. табл.3.2»;

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ЦИТУВАННЯ та ПОСИЛАННЯ:

- текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання; наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку; у цих випадках використовується вираз «так званий»;
- цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора; пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками, які можуть ставитися у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці); якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;
- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;
- при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), слід давати відповідні посилання на джерело.

ВИДИ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ :

1. За складом елементів бібліографічного запису :

- **повне** : містить усі обов'язкові елементи, що використовують для загальної характеристики, ідентифікування й пошуку об'єкта посилання ;
- **коротке** : містить частину обов'язкових елементів, які використовують тільки для пошуку об'єкта посилання.

2. За місцем розташування в документі:

- **внутрішньотекстове**: значну частину відомостей про об'єкт посилання внесено до тексту документа; розміщують безпосередньо в тексті документа; подають у круглих дужках (); може бути у повній або короткій формі.
- **підрядкове**: якщо всередині тексту документа його розмістити неможливо або небажано, щоб не переобтяжувати текст;
- **позатекстове**: у разі багаторазових посилань на одні й ті самі документи задля уникнення повторного подання однакових бібліографічних записів або через їхню велику кількість.

3. За повторністю наведення посилань на один і той самий об'єкт:

- первинне
- повторне

4. За вмістом бібліографічних записів може бути комплексне

ОСОБЛИВОСТІ ПОДАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ЗАПИСУ У ПОСИЛАННЯХ:

- опис документу здійснюється мовою оригіналу за титульною сторінкою;
- замість знака «крапка й тире» («. —») рекомендовано застосовувати знак «крапка» (.);
- імена у бібліографічному описі за навіскісною рисою / не повторюють;
- дві навіскісні риси» («//») замінювати крапкою;
- відомості, запозичені не з титульної сторінки документа, дозволено не брати у квадратні дужки;
- подання позначення матеріалу («Текст», «Електронний ресурс», «Ноти» тощо) не обов'язково;
- у складі вихідних даних дозволено не подавати найменування (ім'я) видавця;
- подання відомостей про серію та Міжнародний стандартний номер (ISBN, ISSN) не обов'язково;
- дозволено словосполучення «Режим доступу» або еквівалент іншою мовою замінити «URL»;
- рекомендується застосовувати DOI замість електронної адреси.

ПРИКЛАДИ В ПОРІВНЯННІ

Бібліографічний опис:

Дідківська, Л. І. Державне регулювання економіки : [навч. посіб.] / Л. І. Дідківська, Л. С. Головка. — К. : Знання, 2006. — 213с. — (Вища освіта XXI століття).

Бібліографічне посилання:

Дідківська Л. І., Головка Л. С. Державне регулювання економіки : навч. посіб. Київ, 2006. 213 с.

Бібліографічний опис:

Галуцько В. В. Адміністративно-правові відносини: алгоритм дослідження суспільних відносин // Науковий вісник публічного та приватного права. — 2016. — Вип. 3. — С. 124 –131.

Бібліографічне посилання:

Галуцько В. В. Адміністративно-правові відносини: алгоритм дослідження суспільних відносин. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Вип. 3. С. 124 – 131.

ПРИКЛАДИ

- **Внутрішньотекстове посилання**

первинне:

(Копиленко О. Л. Законотворчий процес: стан і шляхи вдосконалення. Київ, 2010).

повторне:

(Копиленко О. Л. Законотворчий процес. С. 292).

- **Підрядкове посилання**

первинне:

¹ Захара І. Лекції з історії філософії. Вид. 2-ге. Львів, 1997. 322 с.

повторне:

³ Захара І. Лекції з історії філософії. С. 86.

- **Позатекстове посилання**

первинне:

8. Фінанси суднобудівних підприємств : монографія/ І. А. Воробйова та ін. Миколаїв, 2012. 232 с.

повторне:

15. Фінанси суднобудівних підприємств. С. 158.

- **Комплексне**

Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ, 2011. С. 128 ; Його ж. Психологія і педагогіка вищої школи в запитаннях і відповідях : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ, 2011. С. 230.

ПІДРЯДКОВЕ БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ

- розміщують як примітку в нижній частині сторінки (полоси набору), відмежовуючи від основного тексту горизонтальною рисою;
- пов'язують із текстом документа за допомогою знаків виноски – (наприклад: **Текст** ¹) та перед підрядковим посиланням (наприклад: ¹ **Посилання**);
- знаки виноски відокремлюють від тексту проміжком.

«Норми бібліографічного опису представляють собою, так би мовити, красу наукового етикету. їх дотримання вказує на звичку до науки...» ¹

¹ Еко Ум. Як написати дипломну роботу. Гуманітарні науки. Тернопіль : Мандрівець, 2007. С. 224

У тексті:

Кодекс етики ІФЛА для бібліотекарів та інших інформаційних працівників : затверджено Радою ІФЛА у серпні 2012 р./ пер. з англ. В. С. Пашкова *.

У підрядковому посиланні:

* URL: <http://ula.org.ua/ua252-dokumenti/dokumenti-ifla-ta-in> (дата звернення: 20.10.2016)

ПОЗАТЕКСТОВЕ БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ :

- використовують переважно у наукових виданнях ; нумерують у межах усього документа або в межах окремих глав, застосовуючи наскрізне нумерування (арабськими цифрами);
- наводять як перелік бібліографічних записів і розміщують наприкінці основного тексту документа або його складника (зазначаючи, наприклад, **«Список бібліографічних посилань»**);
- повторюють бібліографічні відомості про об'єкт посилання, який згадано в тексті документа;
- Сукупність позатекстових бібліографічних посилань, оформлених як перелік бібліографічних записів, не можна вважати бібліографічним списком (списком використаної літератури) чи покажчиком, що мають самостійне значення як бібліографічні посібники. Проте текст документа можна пов'язувати знаками виноски з бібліографічним списком використаної літератури.
- пов'язують із фрагментом тексту документа, до якого воно належить, за допомогою знаків виноски, які або виносять на верхню лінію шрифту після відповідного тексту та перед позатекстовим посиланням, або складають в одну лінію зі шрифтом основного тексту (у квадратних дужках у тексті та без дужок перед позатекстовим посиланням) :

ПРИКЛАДИ ПОЗАТЕКСТОВИХ ПОСИЛАНЬ

У тексті:

... про що зазначено у законі України «Про видавничу справу» ¹.

У позатекстовому посиланні:

¹ Про видавничу справу : Закон України за станом на 20 берез. 2004 р. / Верховна Рада України. Київ : Парлам. вид-во, 2004. 17 с. (Закон України)

У тексті:

Правила банківського кредитування підприємств державної форми власності викладено у навчальному посібнику «Кредитування та ризики» (автори Денисенко М. П., Догмачов В. М., Кабанов В. Г.) [35].

У позатекстовому посиланні:

35. Денисенко М. П., Догмачов В. М., Кабанов В. Г. Кредитування та ризики : навч. посіб. Київ, 2008. 213 с.

- Якщо у тексті згадують конкретну частину документа, після неї можна зазначати (у квадратних дужках) порядковий номер позатекстового посилання та сторінку, на якій подано цей об'єкт посилання. Між поданими відомостями проставляють знак «кома»:

У тексті: [2, с. 28]; [2, с. 154]

У позатекстовому посиланні:

2. Нагайчук Н. Г. Фінанси страхових компаній : навч. посіб. Київ : УБС НБУ, 2010. 527 с.

- Якщо посилання в тексті подають на документ, авторами якого є одна, дві чи три особи, у квадратних дужках зазначають їхні прізвища, розділяючи знаком «кома»:

У тексті: [Кушнарєнко, Удалова].

У позатекстовому посиланні:

Кушнарєнко Н. М., Удалова В. К. Наукова обробка документів : навч. посіб. Київ : Знання, 2006. 223с.

- Якщо посилання в тексті подають на документ, авторами якого є чотири та більше осіб, у квадратних дужках зазначають тільки його назву:

У тексті:

[Управління персоналом в умовах економіки знань].

У посиланні:

Управління персоналом в умовах економіки знань : монографія /
Азаренкова Г. М. та ін. Київ. 406 с.

- Дозволено у посиланні в тексті скорочувати довгі назви документів, позначаючи останні видалені слова знаком «три крапки»:

У тексті: [Розвиток обліково-аналітичних ..., с. 85].

У посиланні:

Розвиток обліково-аналітичних систем суб'єктів господарювання в Україні:
монографія / Львів. Нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2010. 447 с.

- Якщо посилання в тексті подають на документ, авторами якого є одна, дві чи три особи, у квадратних дужках зазначають їхні прізвища, розділяючи знаком «кома»:

У тексті:

[Кушнарєнко, Удалова].

У посиланні:

Кушнарєнко Н. М., Удалова В. К. Наукова обробка документів : навч. посіб. Київ : Знання, 2006. 223с.

- Якщо посилання в тексті подають на документ, авторами якого є чотири та більше осіб, у квадратних дужках зазначають тільки його назву:

У тексті:

[Управління персоналом в умовах економіки знань].

У посиланні:

Управління персоналом в умовах економіки знань : монографія / Азарєнкова Г. М. та ін. Київ. 406 с.

- Дозволено у посиланні в тексті скорочувати довгі назви документів, позначаючи останні видалені слова знаком «три крапки»:

У тексті:

[Розвиток обліково-аналітичних ..., с. 85].

У посиланні:

Розвиток обліково-аналітичних систем суб'єктів господарювання в Україні: монографія / Львів. Нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2010. 447 с.

- Якщо об'єктом позатекстового бібліографічного посилання є багаточастинний документ, у посиланні в тексті потрібно зазначати номер тому (частини) або випуску видання.

У тексті:

[Ушинський, т. 1, с. 192— 193].

У позатекстовому посиланні:

Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології: вибр. твори. Київ: Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ОПИСІВ ДЛЯ СПИСКУ ПОСИЛАНЬ

Харак-ка джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	Ярошенко Т. О. Електронні журнали в системі інформаційних ресурсів бібліотеки . Київ, 2010. С. 215
Два автори	Заброцький М. М., Шапошникова Ю. Г. Педагогічна психологія. Лекції : навч. посіб. Херсон, 2017. 144 с.
Чотири автори	Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. Або Запорожець О. І., Протоєрейський О. С., Франчук Г. М., Боровик І. М. Основи охорони праці : підручник. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.
Під назвою	Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломoeць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с.

Наукова бібліотека
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Багатотомне видання	Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І.Ковалів. Київ : Академія, 2007. Т. 2 . 624 с.
Колективний автор	Правові та економічні засади реформування системи органів державної влади і правосуддя в умовах інтеграції до європейської спільноти: проблеми та перспективи : колективна монографія. Сєверодонецьк : СНУ ім. В.Даля, 2018. 208 с.
Матеріали конференцій, збірники	Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 2 листоп. 2017 р. Київ : Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2017. 246 с. Теоретичні і прикладні проблеми психології : зб. наук. праць : у 2 т. Сєверодонецьк : СНУ ім. В. Даля, 2019. Вип. 3 (50). Т.1. 236 с.
Словники	Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. К. : Європ. ун-т, 2007. 57 с.

Наукова бібліотека
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Бібліографічні показники	Дисертації, захищені викладачами і співробітниками Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля : 2015-2019 : бібліогр. покажчик / уклад. : Н. Т. Мостова, В. В. Савельєва. Сєверодонецьк, 2020. 42 с.
Дисертації	Клюс Ю. І. Формування та розвиток корпоративної системи управління інноваціями : дис... д-ра екон. наук : 08.00.04. СХУ ім. В. Даля. Сєверодонецьк, 2017. 487 с.
Автореферат дисертацій	Нестеров М. В. Інформаційна технологія підвищення продуктивності баз даних бізнес-критичних систем : автореф. дис... канд. техн. наук : 05.13.06. Сєверодонецьк, 2019. 23 с.
Складова частина документу	Арсентьєва О. С. Проблеми внутрішньої трудової міграції в Україні. <i>Актуальні проблеми права: теорія і практика</i>. Сєверодонецьк, 2017. № 33. С. 15-19. Шелковая Н. В. Homo sapiens чи hi-tech homo? <i>Правові засоби забезпечення та захисту прав людини: вітчизняний та зарубіжний досвід</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. науковців, юристів-практиків, молодих вчених, аспірантів, здобувачів, студентів, 24-25 квітня 2019 р. Сєверодонецьк, 2019. С. 141-144.

Наукова бібліотека
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Законодавчі та нормативні документи	Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань).
Патенти	Пат. на корисну модель № 141857 Україна, МПК F15B 7/00. Електрогідравлічний привід технологічного обладнання / О.Г. Степанова, Є.О. Батурін, В.І. Соколов ; Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. – и 2019 11068 ; заявл. 11.11.2019 ; опубл. 27.04.2020, Бюл. № 8. – 4 с. : кресл.
Стандарти	ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). Або ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1–2003, IDT). [Чинний від 2007–07–01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 47 с. (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).

Електронні
ресурси

Влада очима історії : фотовиставка. URL:

<http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757&>

(дата звернення: 09.11.2020).

Конституція України: Закон від 28.06.1996 №254к/96-ВР. База даних

Законодавство України» / ВР України. [URL:http://zacon2.rada.gov.ua/laws/show](http://zacon2.rada.gov.ua/laws/show)

(дата звернення : 09.11.2020).

Кожухівський А. Д. Імітаційне моделювання систем масового обслуговування : практикум / Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси, 2009. 1 електрон. опт. Диск (CD- R).

Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: <http://www.eco-live.com.ua/> (дата звернення: 10.11.2020).

Пропонуємо ознайомитись із рекомендаціями, розробленими робочою групою фахівців бібліотек ЗВО в межах проекту Української бібліотечної асоціації “Культура академічної доброчесності: роль бібліотек” за підтримки Посольства США в Україні. У рекомендаціях представлено десять найпопулярніших міжнародних стилів цитування та посилання в наукових роботах для різних галузей знань:

[Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах : метод. рек. / авт.-уклад.: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редкол.: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Наук.-техн. б-ка ім. Г. І. Денисенка Нац. техн. ун-ту України “Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського” ; Укр. бібл. асоц. Київ : УБА, 2016. 117 с.](#)

Список використаної літератури

1. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с.
2. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Чинний від 2007-07-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с.
3. Методичні рекомендації щодо складання бібліографічного опису документа (ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання") [Електронний ресурс] / [уклад.: О. М. Устіннікова, П. М. Сенько] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — Електрон. дані. — Режим доступу : <http://www.ukrbook.net/zakony/metodrek.pdf>. — Назва з екрану.
4. Поправки, внесені в Національний нормативний документ ДСТУ 8302:2015 // Інформаційний покажчик стандартів. – 2016. – №12 (408). – С. 103.
5. Приклади бібліографічних записів [Електронний ресурс] / Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". — Електрон. дані. — Режим доступу : http://www.ukrbook.net/zakony/prykl_bib_zap.pdf. — Назва з екрану.
6. Еко Умберто. Як написати дипломну роботу. Гуманітарні науки [Електронний ресурс] / Умберто Еко ; пер. за ред. О. Глотова. — Тернопіль: Мандрівець, 2007. — 224 с. — Режим доступу : https://shron1.chtyvo.org.ua/Umberto_Eco/Yak_napysaty_dyplomnu_robotu.pdf — Назва з екрану.
7. Эко Умберто. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки: учеб.-метод. пособ. [Електронний ресурс] / Умберто Эко ; пер. с ит. Е. Костюкович. — М.: Книжный дом «Университет», 2003. — 2 изд. — 240 с. — Режим доступа : <http://yanko.lib.ru/books/cultur/eco-diplom.pdf>. — Загл. с экрана.

Наукова бібліотека
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Дякую за увагу!

За потреби ви завжди можете звернутися до фахівців бібліотеки.

Ми працюємо для вас!

